

Entrevista a Jean Paul Hautecoeur*

RAFAEL FARRÉ

Cap del Servei de Centres, Professorat i Alumnes de la DG de Formació d'Adults (1988-1994)

JORDI DOMÍNGUEZ

Periodista, cap de la Secció de Publicacions, Normalització Lingüística i Documentació del Departament de Benestar Social

Aquest ha estat el primer i darrer treball que Rafael Farré ha fet per a *Fòrum*.

El set de juny passat va morir d'una manera sobtada i sorpresiva, ja que encara que estava malalt ningú no esperava aquest desenllaç.

Algunes de les persones que formen *Fòrum* no vàrem tenir gaire temps per conèixer-lo i, tot i això, l'apreciàrem ben aviat;

cosa que no debia ser gaire difícil ja que amb el temps hem descobert la immensa quantitat de gent que, d'una manera o altra, l'estimava.

Volem des d'aquí donar-li un afectuós record amb la publicació de la que potser va ser la seva darrera obra.

Jean Paul Hautecoeur és investigador-conseiller del Ministeri d'Educació del Quebec i professor de la Universitat de Mont-real (Canadà) de teoria, estratègies i polítiques d'alfabetització. Recentment ha visitat Catalunya, convidat pel Departament de Benestar Social en el marc del cicle de conferències organitzades per aquest Departament amb motiu de l'aprovació del Programa interdepartamental per a la formació d'adults de la Generalitat de Catalunya.

Com podem explicar avui en dia l'existència de persones analfabetes menors de 30 anys que, en teoria, han passat per una etapa d'escolarització obligatòria?

En totes les societats desenvolupades hi ha un percentatge variable del 10% de la població que cal considerar com a analfabeta en el sentit tradicional de la paraula. Aquest percentatge d'analfabetisme s'explica per tres causes diferents. En primer lloc, hi ha gent que ha anat molt poc o gens a l'escola; en segon lloc, hi ha una part de la població incapaç d'utilitzar l'expressió escrita a causa de diferents tipus de disminucions (per exemple, els autistes); finalment, hem de tenir presents aquells individus que han viscut en entorns on no és necessària la comunicació escrita. Aquesta tercera causa no es pot identificar amb un analfabetisme anormal ni patològic, sinó amb la manera de comunicar-se la gent.

Però vostè parla sempre d'un 38% d'analfabetisme al Canadà. Es refereix a un altre tipus d'analfabetisme?

Efectivament. Aquesta és un altra concepció

més moderna i actual segons la qual l'analfabetisme té a veure amb la dificultat per ser competent en situacions de comunicació més complexes que l'escriptura simple. Em refereixo a textos més complicats, textos tècnics, administratius, etc.

Com més complexitat, més augmenta la proporció de gent que té dificultats objectives de comprensió i podríem, fins i tot, arribar al 75% de la població. Per exemple, ara ja es comença a parlar d'analfabetisme informàtic.

Al final del segle XX, podem donar una definició universalment vàlida del concepte d'analfabetisme o és necessari distingir entre l'analfabetisme dels països desenvolupats i el dels països subdesenvolupats?

Podem parlar d'analfabetisme com de la competència que s'espera d'un individu per utilitzar els mitjans de comunicació exigits en les diverses situacions quotidianes en què pugui trobar-se: a la feina, en la seva vida privada, en les seves relacions socials, etc. En aquestes situacions trobem contextos orals i altres molt mediatitzats per les noves tecnologies.

D'acord amb aquesta definició és difícil establir criteris universals vàlids perquè, per exemple, en una societat oral, un individu estarà alfabetitzat si és competent per rebre i emetre missatges per aquest canal, és a dir, si els missatges poden ser reconeguts per la societat que l'envolta. Aquesta competència no és tecnològica però pot estar basada en tècniques socials molt complexes. No podem

*Entrevista realitzada gràcies a la col·laboració de Galina Ruiz.

